

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת משפטים

ונמצא בידו

"וְגִבַּב אִישׁ וּמָכְרוּ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוֹמֶת" (שמות כא, טז).

בקוראנו את הפסוק אנו נאחזים רעדה.

חטא זה הוא אשר הביא את אבותינו למצרים, אך דומה שהלקח לא נלמד. לצערנו, בדור הקמת המדינה יש שחזרו על אותו החטא – לקחו תינוקות מחיק משפחותיהם ומכרו אותם, כפשוטו. עדויות רבות מוכיחות למעלה מכל ספק שדברים אלו קרו גם קרו, אך איש מהאחרים לא נתן עליהם את הדין. אחד מתלמידיי, שגדל כילד "מאומץ" בלי ידיעת משפחתו, זכה למצוא אחרי חמישים שנה את אמו שממנה נלקח.

היו שיטענו שאין להשוות בין מכירת יוסף למכירת ילדי העולים. הלוא אחי יוסף פעלו מתוך מטרה להרוג את אחיהם, ואילו בזמננו פעלו האחרים לכאורה לטובת הילדים – על פי ראות עיניהם. הם לא הפכו אותם לעבדים אלא דאגו כביכול לרווחתם ולגידולם בתנאים שיאפשרו את צמיחתם. ועל כן באה התורה ואומרת "וְנִמְצָא בְיָדוֹ". גם כאשר הנמכר נמצא בידי הקונה, מצבו טוב והוא מטופל כיאות – מוֹת יוֹמֶת המוכר.

"מוֹת יוֹמֶת" – שתי מיתות ראויות לגונב איש ומכרו. האחת, על הצער הגדול לאין שיעור שגרם למשפחת הקורבן, שזלזל בהם כאילו לא היו בני אדם, והשנייה, על הפגיעה האנושה בקורבן – שניתק אותו משורשיו וגרם לו לגדול בבית אחר, לעצב את אישיותו באופן שונה, להפוך לאדם אחר.

על פשע כפול זה לא הסתפקה התורה במיתה אחת, אלא חזרה והדגישה: "מוֹת יוֹמֶת".

שאל דוד בוצ'קו